

SETMANARI DE LITERATURA, NOVAS Y ANUNCIJS

Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya.

SORTIRÁ LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
 En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
 Fora ciutat. » 2 »
 Extranjery
 Ultramar. » 10 l' any.

Director: **D. JOAN BRÚ SANCLEMENT**

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
 Carrer de las Cabras, 13, según.
 Bussó á la escala. Despatx: de 12 á 2.

PREUS DE CADA NÚMERO:
 Número corrent.. . . 0'10 Ptas.
 » atrassat. . . 0'15 »
 » » pera
 los no suscrits. . . . 0'20 »

AVIS

Desde la setmana próxima, la Administració y Redacció de aquest periódich, quedarán instaladas en lo Carrer de las Cabras n.º 13, 2.ºn pis, 1.º porta.

Hi haurá bussó á la escala.

ISIDRO MARTÍ Y TURRÓ

A causa de una penosa malaltia de cor passá á mellor vida, lo dia 15 del actual, nostre benvolgt amich, lo Doctor en Medicina y Cirurgia En Isidro Martí y Turró. Las circunstancias que l' atresoravan y la part que havia pres en lo moviment catalanista prácticich, mereixen ben bé que li dediquém quatre modestas ratllas en nostre setmanari.

En Martí y Turró 's distingia per una inteligencia clara, un amor decidit al estudi y una incansable activitat, unidas á una bondat y á una sensilleca de carácter poch comuns, que fa mes de doldrer sa primerenca mort, quan sols contava trenta anys justos de edat.

Son carácter era al mateix temps, molt apassionat, pero sas passions, á escepció de la inalterable y constant que sentí per sa familia, giravan sempre dins del terreno científich. La primera de ditas aficions en que 's doná á coneixer, fou en l' estudi de la Astronomia. No havia complert encara los 18 anys, cursant la carrera de Medicina, comensá á donar una série de Conferencias ó Curs d' Astronomia en l' *Associació d'*

Excursions Catalana al objecte de popularisar aquest ram de la ciencia. Mentres durá la publicació del «Diari Catalá» tingué á son càrrech la secció titulada «Butlletí Astronómich.» Després la Botánica y posteriorment la Mineralogía l' embargavan per complert, no tenint altre dalit que sortir al camp y á la montanya en busca de exemplars pera sa collecció. Sant Pere Màrtir, lo Tibidabo y tota la cordillera que enmuralla lo Plá de Barcelona, aixís com las concas del Besós y del Llobregat, ho tenia recorregut pam per pam, com també una gran part de Catalunya, recullint aquí una floreta, allá una pedra que classificava y guardava com á preuhat tresor. Y si alguna vegada 's trobava ab alguna especie rara en la flora de nostra regió sentia una satisfacció tan gran com si 's trobés entre las mans una fortuna inesperada. Lo resultat de sos trevalls d' aquesta classe, se troban en part en lo Museo de la *Associació de Excursions Catalana* y en una munió d' actas de otras tantas excursions publicadas en lo Butlletí mensual de la mateixa societat corresponent als anys del 80 al 84 ó 85, de la que 'n fou individuo de la Junta Directiva ab lo càrrech de Conservador del Museo y un dels elements mes actius y valiosos, essent digne company dels senyors Arabia, Gomis, Almirall, Canibell, Arnet, que tampoch existeix, y altres, en los bons temps d' aqueixa Institució catalana, molt mes coneguda en l' extranger que en nostra Pátria, quan conseguiren colocala al nivell dels *Clubs Alpíns* mes renombrats de Europa. Per aixó teniam á n' en Martí com á catalanista prácticich, perque en Martí no era de's catalanistas que sols saben cantar, si no que en Martí estudiava, investigava, cooperava prácticament al avens de sa patria y tot aixó ho feya en catalá y quan lo Catalanisme ó Regionalisme catalá, doná sos primers passos en lo terreno polítich social, en Martí formava entre 'ls elements mes avansats d' aquell. Mes

l'esperit de 'n Martí Turró necessitava molt amples horizons, sodollarse en ideas generosas y tant prompte fixá sa atenció en la esfera del sentiment, trobá en la Masoneria la manera de desenvoluparlo, y al poch temps de ingressat en aqueixa humanitaria institució, fou una de las Llums de la Resp.: Log.: *Amigos de la justicia*, contribuint en alt grau á donarli vida y esplendor, donchs lo período que media del 84 al 87 sigué de verdadera febre en la citada Log.: promoguent discussions, confeccionant programas, en los quals hi figuravan las proposicions mes radicals pero basadas sempre en las mes modernas teorías científicas y en un ample concepte de germanó. En la fetxa á que 'ns referim comensá á minarli la existencia la malaltía que mes tart havia de portarlo al cementiri, y á fi de buscar alivi obtingué una plassa de metje de vapor trasatlántich, servint á una Companyia inglesa y després á una de italiana, lo qual li proporcioná poguer satisfer altre de sas mes preilectas aficions, la de viatjar, y de aquesta manera pogué visitar gran part de las costas de América y de Europa, trobant molta millora á sa quebrantada salut y omplint sa cartera ab notas y observacions de diversa índole. Al cap de un any y mitj ó dos deixá donchs de viatjar y contragué matrimoni poch després ab la distingida Srta. D.ª Avelina Faura. En Martí era partidari de las especialitats y com á consecuencia se dedicá á curar las malaltías de la vista, fent la práctica al costat del sabí oculista Dr. Menacho, del qual feya poch temps s' havia separat pera establir la clínica de las malaltías dels ulls. Las atencions que porta en si lo constituhir familia, las propias de la carrera y mes que tot l' estat delicat en que l' havian deixat alguns atachs de disnea que solia sufrir á la entrada dels frets, feya poch anys que 'l tenian separat de la vida pública, pero á pesar de tot no deixava may de dedicar alguna estona á lo que anteriorment havia constituhit lo camp de sas passions. La mort l' ha sorprés quan estava en camí de produhir quelcom prácticich, fill de lo molt que havia estudiat y observat, puig sabém que deixa escrita á punt de portar á la impremta, una obreta sobre *Mineralogia*: ne tenia en preparació un altra que pensava titular «Un Viaje por el Océano» y estava trevallant en l' estudi microbiológich de todas las ayguas de Catalunya.

En Martí Turró no s' havia fet cap nom grós entre 'ls homes de ciencia y de valiment, perquè ha mort molt jove, de lo contrari creyém que se l' hauria fet, perque tenia condicions molt sólidas pera alcansarlo. No mes una 'n tenia en contra: era excessivament modest. Ab doble motiu, donchs, nos dol sa desaparició del nostre costat: per lo que valia y per lo que l' estimavam. Tan debó que resultin certas las paraulas de una de sas últimas frases dirigidas á sa idolatrada familia, recordantse sens dupte del espay estrellat ab que tant s' havia familiarisat sent casi un noy y al que guardava encara especial carinyo: "Me 'n vaig á gosar, digué, y lo que mes sento, es deixarvos á vosaltres en aquest mon de penas."

J. BARCON OLESA.

QUART CONCURS

FALLO

En cumpliment de lo disposat per las BASES de convocatoria publicadas en lo n.º 43 de nostre setmanari, la Redacció va reunir-se pera llegir los 28 articles que s' han rebut obtant al premi ofert y consistent en un exemplar bellament enquadrnat de la edició catalana feta y traduhida per D. Anton Bulbena de la obra *L' Enginyós cavaller D. Quixot de la Manxa*, resultant que d' entre tots, lo que més condicions ha reunit, ha sigut l' article que duya 'l número 18, qual títol es *Las eynas del fuster*; lema: «Idealitats» y que ve firmat per D. Lluís Millá. En consequència per unanimitat va serli otorgat lo premi.

D' entre 'ls demés rebuts poden mencionarse per la disposició que sos respectius autors denotan, los que duhea los números 7, titulat *Sastreria si de sicle*; lema: «La gent de fora» 25. *Corrida real*; lema: «Impresions de un toro en plassa» y lo que porta 'l 26 nomenat *Una carta*; lema: «Inosentada.»

La redacció ha opinat, no obstant, que 's veyia en lo cas de no adjudicar accéssits y concedir solsament als autors dels treballs mencionats, los honors de la publicació.

Lo que 's fa públich pera satisfacció dels interessats en particular y de nostres llegidors en general. Barcelona, Desembre 1892.—Per la R., J. Ximeno.

En la mort del admirable actor del Teatro Catalá

EN LLEÓ FONTOVA.

Malgrat lo dolor greu que avuy m' apena, sempre 'l vull recordar, quan l' alegríja ab tan inspirat geni trasmetía, qu' ell era la vritat demunt l' escena.

Allí l' esperaré, fixa la vista al proceni, ab afany, cada vetllada, per admirá al artista altra vegada... ¡y apareixe may més veuré al artista!

¡No 'l veuré...! L' anyoransa aterradora será 'l mes grat consol, no 'm fa feresa; que recordarlo vull sempre, ab vivesa, y no s' olvida may lo que s' anyora.

CONRAT ROURE.

LAS EYNAS DEL FUSTER

Lema: Idealitats.

Lo fadrí fuster comensa 'l jornal.

Apa, vinga la serra de trapá, y... rik, rak, rik, rak, ja tenim montants y travessos apunt d' obra.

Lo roset marca 'l rebaix, y garlopt y garlopa fan lo seu fet. Zin, zen.

Un cop obrats, torna 'l roset á fer feyna, senyalant metjas que quedan á cárrech de la serra fina y 'l zarrach.

En tan que las posts dels plafons, fetas ja avent, quedan encoladas per la pressió del serjant, las mot-

Uuras marcan son dibuix de *mitja canya*, *bordó* y *filets*, segons gust del fadrí.

Lo *guilleuma* fa 'l seu fel: entra 'l *rebaix* y las *falcas* y *clivillas* ja esperan tanda.

L'aygua-cuyt de la *casseta* ja es calent.

Tot está á *escayre* y ben *marcat* y *apuntat*.

Cop de *massa* donchs y que 'ls *junts* y *canals* no *badin*.

Apa, noy, cargola 'l *serjant*, apunta 'l *filabarquí*, *suca cl villas*, no hi planyis las *falcas* y... no 't des-cuidis abans d' encolá be las *metjas*.

Vinga 'l *ribot* de *pulí*, alsa 'l *escarbat*, qu' aixís trevallarém segúrs, y ziu zaz zaz ziu... ja tením la porta de *cambrà* llesta.

¡Noy! plega be las *eynas*, pósalas en lo *cabás*, no té 'n descuydis cap: nateja bé 'l *banch*, y... ansia, á l' obra á ferla *avení* y á clavarli *frontissas*, pany y *baldonet*.

En aquest punt es quan las *eynas* del fuster prenen la paraula: escoltemlas:

—¡Uf!—fa la *garlopa*, esbufegant ab forsa.—¡No puch més! De totas las *eynas* jo soch la que més trevallo, la que valch més.

—¡Alto!—exclama 'l *ribot*.—Per xó si que no hi passo: no 'm surt pas á compte.

—¿Per qué?

—Perque aixó es *rebaixarme*. Jo soch l' *eyna* de recurs, la que solvento més dificultats, la més manuable. ¿Qué sería 'l fuster sense mi?

—¡Cuidado ab la llengua don... *ribot*!—xiscleja la *serra*—que l' *eyna* que més caracteriza l' ofici, soch jo, jo la *serra*: si no, mira las estampas de Sant Joseph, hi veurém més aviat *serras* que *ribots*.

—¡Fugiu! ¡Feuli puesto!—Diu l' *enformadó* á tall de mofa.—¿Y jo, que no soch ningú?

—¡Qui ets tu!—fa l' *enmollutra*—qualsevol se pensaría... Jo si que faig trevalls de boniquesa que ningú sino jo pot fer.

—No dech serví per rés jo!—salta la *gúbia*.

—Ni jo—diu un *punta-corrent*.

—Ni jo tampoch—clama 'l *werrack de punta*.

—¡Calléu!—diu la *serra* de *trapá*—tants romansos total per rés. Voléu saber qui val més de totas las *eynas* del fuster?

—Si, si; per xó discutím, per aclarí mérits.

—Donchs soch jo. Si senyors, si; jo: que may ningú de vosaltres farà tanta feyna d' un sol cop, ni sense mi podriau fer la vostra, perque veyám: ¿si jo no fés los *fil*s dels taulóns, cóm ho arreglariau?

—Parlém á *pams*—diu lo metro.

—Voldrás dir á *centímetros*—reprent lo *ribot de dents*.

—Be, es igual. Si la vritat es la que ha de prevalleix, qui porta 'l domini sobre totas las *eynas*, no dich del fuster precisament, sino de la majoria dels oficis práctichs y fins observacions teóricas...

—¡Qué parlém fi!—exclama la *garlopa*.

—Silenci. Soch jo, jo lo metro, que marco las distancias, que preciso las latituts, que apunto...

—Y no tiras.

—Que apunto tan la cantitat grossa com la petita. ¡Qué fariau sense 'l meu concurs! Tota la feyna seria

inútil: res guardaria proporció, combinació, compte exacte...

—¡Uy, uy! quanta *matemática* y *tecnicisme*. Avuy dia la forsa es la rahó y la rahó no es forsa. Aném al cas: jo ¡pom! soch lo martell, y no vull pas que ningú 'm passi la má per la cara, perque si no, ¡pom! li xafó 'ls dits. Si no fos per mi, veyám vosaltres que tan *garléu*, veyám qué fariau, qué fariau si sempre m' estéu demanant, per apretar *fullas*, per juntar pessas, per trencar caps de *caviró* rebechs, per torsá, per adressá, per... tot, vaja, per tot. ¡Vaya! Cóm clavariu las *puntas* de París.

—*Pardon, mussié*—exclaman las *puntas*.

—Enrehonéu en catalá.

—*Eh bien: vu me feu* una ofensa.

—¡Per qué!

—*Eh* perque si *mué* no existís ¿qué clavaría *vu* donchs?

—¡Qué clavaría!... Claus de ferrá: tot es hú. Vés ahont surt aquet fransuá. Lo cas es que jo...

—Que tu no ets ningú: perque si jo no adobés la major part de la feyna que fas ¡ay pobret! ¡Qué fora 'l martell sense las *estenallas*!

—¡Bravo!—cridan las *llimas* y *raspas*.

—¡Burro!—diu un *révol*.

—¡Fuera!—clama 'l *filabarquí*.

—¡Matal!—salta 'l *cargol* del *banch*.

—¡Calléu!

—¡Silenci!

—¡Xitón!!

Inútil feyna. Tothom crida á la vegada: se forman partits, s' exclaman, cridan, s' enrogallan. Las *fullas* de *ribots* y *enformadós* s' oscan. Lo *cartabó* fuig de cayre. La *serra* se li petan las dents. Las *raspas* y *gúbias*, se desmanegan. Lo *filabarquí* pert la *broca*. Las *estenallas* y *alicatas*, se mossegan ab rabia, y la *casseta* de l' aygua-cuyt ab lo calor de la discussió s' escalfa y tot ho goteixa; fins que 'l fadrí enterat de la discussió, llensant tot lo *cabás* d' *eynas* demunt dels encenalls, exclama ab forta veu que tot ho domina:

—¡Imbécils! ¡Calléu! Que 'n treuréu de disputar sobre qui es lo rey, si tots vosaltres sou esclaus meus, y jo, jo mateix qui us manejoá la mida del meu gust, no deixo de ser esclau vostre, es dir, esclau del trevall. Del trevall, únich rey del mon á qui tots rendím vasallatge moral y material.

Cap *eyna* (que tot lo del mon ho es) cap *eyna*, dich, pot gaudirse de son poderiu exclusiu, puig per la lley de compensació una fa á l' altre. Entre vosaltres mateixas ne teniu bona proba: lo *ribot* es fill de la *serra* y la *serra* ho es del *ribot*. Y aixís successivament trovaréu lo compte de tot. Per lo tant, ho repeiteixo, no hi ha de qué gaudirse, no hi ha de qué alabarse de ser més ó menos. Tothom es igual devant la equitativa lley.

Si las *eynas* varen comprende ó no lo discurs del fadrí fuster, no seré jo qui ho assegurí: lo que sí diré, es que d' aquell dia ensá, totas las *eynas* fan lo seu fet sense buscar bronquina de companys, y sempre sumisas á las mans del fadrí fuster.

LLUIS MILLA.

I HIVERN!

Lentament, lentament l' hivern s' atansa,
 se mustigan las flors, s' entela 'l cel,
 la natura com morta un poch descansa
 abrigada pel gel.

Ja no podrém gosar, aymada meva,
 com en temps de las flors del nostre amor,
 puig lo frèstech hivern nos dona treva...
 y glassa nostre cor.

GERONI MARTÍ.

DOLORAS

JOH, L' AMOR!

I

—Mira, Rafael: si 't casas ab la Elvira
 no pensis més en mi—
 un pare mòlt pobret á son fill deya
 y 'l fill s' hi va casar tal com va dí.

—Mira, Pepet: si 't casas ab la Rosa
 no pensis en sé heréu—
 un pare bastant rich á son fill deya
 y 'l fill no s' hi casá, sent lo gust seu.

COSAS NOSTRAS

II

Los vius ab vius, que tots qui més qui menos
 tenim més de perversos que de sants,
 nos tractém sense por... pero ab reserva
 y fins nos abressém y 'ns dem las mans.

Pero 'ls vius, dels difunts, que ja no tenen
 consciencia, pensament, ni voluntat,
 ne fujim ab terror com uns imbécils...
 ¡Qu' es hipócrita y vil la humanitat!

IGNASI IGLESIAS.

Servey de fora.

SANT ANDRÉU DE PALOMAR.—Lo diumenge
 passat per la tarde en lo cassino «El Progreso», tingué
 lloch una escullida funció tota ella catalana, á bene-
 fici de la companyia d' aficionats que en aquell cas-
 sino actúa.

Se posaren en escena las dos aplaudidas produccions
Mar y Cel y *Una senyora sola*. En la tragedia varén
 distingirse en gran manera tots sos intérpretes: se-
 nyora Antigas y los Srs. Vinyas, Cussó, Quintanà,
 Novell, Anglí, Puig, Ventura y Alonso, pero molt es-
 pecialment lo Sr. Vinyas que en la part de Said més
 que un simple aficionat, semblava un actor dels de
 talla.

Lo bon conjunt de la esmentada obra se deu prin-
 cipalment á la experta direcció del il·lustrat jove don
 Arturó Forcat, á qui felicitem cordialment.

En *Una senyora sola* estigueren també inimitables
 los joves aficionats del cassino «El Progreso».

Fins á un' altra.

I.

REUS.—La sarsuela *Sueños de oro* ab tot y los gas-

tos que ha fet l' empresa pera posarla en escena ab la
 propietat deguda, no deixá del tot satisfeta á la con-
 currència; no obstant las decoracions que foren pin-
 tadas al efecte per lo fill d' aquesta ciutat, lo pintor
 escenógrafo D. Joseph Borrás, sigueren molt aplaudi-
 das y en especial las del primer acte que representan
 los temples de la fortuna, de la hermosura y de la
 virtud.

LL. S.

VILANOVA Y GELTRÚ.—La companyia que ab
 escás aplauso vé actuant en lo teatro Principal, ha
 sofert algunas desacertadas reformas.

Per mostra vá aquest botó. La característica senyo-
 ra Cardaldas té de encarregar-se en diverses obras de
 papers corresponents á dama jove.

*Si es broma puede pasar
 mas á ese extremo llevada...*

No cal dir, per lo tant, que lo desempeñyo de al-
 gunas obras sembla *lo ball de las criadas*.

Son molt dignes de escepció la Sra. Cufi y lo señor
 Llibre, verdaders artistas que sempre 's fan aplaudir.

Los representacions de la *troupe Les Santenesch* ofe-
 reixen poca novetat.

Unicament cridá vivament la atenció del públich,
 la notable pianista Lady Zanevelli y alguns treballs
 del ilusionista Mak.

S. P.

ARENYS DE MAR.—Ab numerosa y escullida
 concurrència se posá en escena lo diumenge en lo
 teatro del «Ateneo» la bonica sarsuela en 3 actes *El
 Relámpago*. Las primeras tip'es Sra. Leyda y senyo-
 reta Planas y los Srs. Prats y Bordas foren caluro-
 sament aplaudits per l' acert ab que desempnyaren
 sos respectius papers, fentse mereixedors de la repe-
 tició alguns números de música y principalment al
 final de la obra. No deixaré de parlar del coro ja que
 cooperá dignament al bon éxit de la funció. Felici-
 tém al mestre Sr. Lloveras per la magistral direcció
 de dita zarsuela.

M.

NADALA

Un infant al palau á trench d' aubada
 nasqué, y ara reposa entre 'ls satíns
 y 'ls volquers tots rublerts d' or y esmeragdas,
 en un breçol cercat de jessamins.

Sas fadas que 'l somriuben y 'l bressolan
 li entonan extasiadas mil cansons,
 y al posarli de primpcep la corona
 ell somriu á un previndre d' ilusions.

En lo bosch altre infant també naixia
 dins la trista cabanya d' uns pastors;
 y al sentir en sa pell la burda manta,
 plora y dontli la llar sas escalfors.

Ceres fada, lo posa en llit d' espigas
 hont somnia tocarhi lo fluvíol,
 quan sent goig dintre l' ánima que minva
 d' altre fada l' enveja, y lo séu dol.

A mitja nit com ells avuy naixia,
 altre niu en l' establé de Bethém;

per ell l' herba ha florit, per ell la vida
las nacions redimidias trovarém.

Es hermós com ell sol, te á Deu per Pare,
del Eden mes florit es Jardiner,
te lo ceptre del Mon y vol semblarne
dels homes de la terra lo darrer.

Del paradís lo sistre d' amor polsan
Maria y S. Joseph, si riu l' Infant,
y si estent sos brassets, plora, que plora,
perque son greu martiri va somniant.

Al cant *Gloria in excelsis* se despertan
los nins de la cabanya y 'l palau,
y sent nats de tan poch, duhen ofrenas
á Jesus, qu' així 'ls parla ab mots de pau:

«Un llas de ajermanó d' avuy més sia
ab vosaltres, fills meus, puig jo sent Rey
y mon regne la golria, sols somnio
lo Gólgota, y salvarvos ab ma Lley.»

«L' home á Deu tan sols vull que s' humilie;
porti sempre lo gran al xich amor
y lo xich en lo gran un germá miri,
tornantvos eix abrá que os don mon cor.»

S' abrassaren los nins y un crit de Gloria,
un crit de salvació ferí l' espany,
puig l' enveja y l' orgull plens de vergonya
d' aquell lloch fugiren ab esglay.

Agermanats los homes fem, donchs, via,
tal com los nins aquells, al sant Portal.
—L' opulent ab lo pobre de bras vingan
á celebrá eixa diada de Nadal:

JOSEPH FALP Y PLANA.

Teatros locals

Principal.—*El dia memorable* es arreglat del drama de Sardou *Patrie*. En aquest l' acció té lloch á Flandes en la época del duch d' Alba. En la obra castellana s' ha capgirat l' acció, s' ha substituït lo duch d' Alba per Murat y los flamenchs per espanyols; de modo que la obra resulta tan degradant pels francesos com *Patrie* pels espanyols.

A continuació extractém los següents párrafos de la crítica que de *El dia memorable* va fer nostre corresponent de Madrid quan en aquell teatre Espanyol s' estrená la obra:

«Y per altra part, ó 'l drama de Sardou es molt inferior, ó sos transformadors no hi han deixat ni rastre d' aquells rasgos característichs que tan brillan en las obras del eximi autor transpitinaich»

Lo príncep Murat, figura tan ben perfilada en la historia, es en lo drama un tipo indefinit y borrós y 'l de sa jove filla á pesar de sa candidesa, no logra interessar al espectador perque son enamórament sembla fet per força. Lo paper de la dama es repugnant é inverossímil y si 'ls arregladors han volgut vindicar á Espanya ab tipos com los de la comtesa, poch tindrà la patria que agrahircloshi.»

Després d' aixó, 'm semba que no queda res mes per dir.

Liceo.—La zerata d' honore y despedida de la primera tiple Sra. Arkel se regé sumament concorreguda. Se cantá la ópera *Il Vascello fantasma* y l' últim acte de *Gli amanti di Teruel*.

La Sra. Arkel sapigué conquistarse molts aplausos en diferents passatjes de las dugas obras.

La veritat es que 's portá molt bé, cantant ab un gust exquisit y ab molta expressió dramática. Dijous devia debutar lo tenor Cardinali ab la ópera *Otello*.

Circo.—Torném altra vegada á las companyías infantils. La que últimament ha debutat en aquest teatre es la que trevallá temps endarrera en lo Principal. Are com allavors, han posat en escena aqueixas sarsueltas madrilenyas que, com tothom sap, son modelos de bonas costums y de bon dir, sense que contingan frases de doble sentit, ni cansons ni balls que no sigan morals, en una paraula: son obretas que no poden ser mes apropósit pera ser representadas, per criaturas, sense que perilli la seva ignocencia.

També están representant *El rey que rabió*, lo qual suposa molta paciencia per part del mestre que 'ls ha ensenyat.

¿Pero no 'ls hi sembla que l' esforç d' imaginació que suposa en los noys d' haver après dita obra hauria sigut mes ben empleat aprenent algo mes útil, gramática y aritmética, per exemple?

Romea.—Som á Nadal y per lo tant no podian faltar los *Pastorets*. Dilluns passat se reproduhiren ab tot l' aparato corresponent. Lo públich rigué de bona gana ab las espatotxadas d' en Garrofa y Pallanga.

Ahir divendres, benefici de la Sra. Monner, qui ha tingut lo bon gust de posar en escena la obra catalana *La bruixa*.

Pera 'l dia d' Ignocents se prepara una gran funció de broma.

Novetats.—Aquesta setmana s' han reproduhit las obras d' éxit *La Dolorés* y *La llanterna mágica*, proporcionant bonas entradas á aquest teatre.

S' enseña lo drama lirich-dramátich en quatre jornadas *Lo baró de Carcassona* ó *las ansias del amor*, original de un reputat autor, qui ha escrit la obra expressament pera sér representada lo dia dels Ignocents.

Tivoli.—Segueix executantse *El testamento azul*, sarsuela en tres actes y un Circo equestre.

Eldorado.—Ab molt bon éxit s' estrená dissapte passat la sarsuela *La Salamanguina*, original de's Srs. Perrin y Palacios, música del mestre Marqués.

Aquesta obreta comensa llúguida en sas primeras escenas, pero després va animantse de tal manera, que passat lo segon quadro, qu' es sols un prelexte per cambiar la decoració, l' acció de la obra s' enreda, lo dialech se fá viu, los incidents cómichs sovintejan y en fi, s' arrivá al acabament ab tota felicitat, havent lo públich rigut y aplaudit de valent.

La música que acompanya á *La Salamanguina* en general no s' adapta prou be á las condicions d' aquesta. Las facultats del Mtre. Marqués á nostre entendre son més propias pera la sarsuela séria que per la cómica. No es aixó dir que la música de la pro lucció, que 'ns ocupa no siga bona, al contrari, val y aixís ho entengué 'l públich fent repetir unas coplas corejadas y aplaudint los altres números.

La execució sigué acertada, distingintse los senyors

Palmada, Sanjuan, Navarro, Sanchez Mula y Nortes y la Srta. Cubas qu' estigué sumament discreta.

Per aquesta setmana está anunciat l' estreno de *El hijo de su excelencia*.

Calvo-Vico.—Ha reaparegut en lo cartell la comedia de mágica *Batalla de Ninfas* que tan bona acullida havia merescut del públich.

Durant las festas de Nadal se posará en escena la comedia d' espectacle *El anillo del diablo*.

Circo Ecuestre.—La companyia que actúa en aquest Circo ha sigut completada ab nous y notables artistas. Sobretot cal citar la familia Witheley que trevalla en las tres parts del programa y com á contorsionista, en las barras fixas y com á exétrichs musicals, recullint en tots sos trevalls nutrits aplausos.

Ja 'ls dich jó qu' aquesta familia val tan or com pesa.

També ha tornat á presentarse lo notable cantant Mr. Visconti, sent com sempre molt aplaudit.

LABRUGUERA.

RECORT D' INFANTESA

Quan era nin m' encantava lo pessebre d' un company, fins recordo que cad' any lo meu pare un me 'n comprava que jo, innocent, endressava y guarnia ab tal delit, qu' en sent Nadal á la nit als amichs 'nava á cercar y 'ns posavam á cantar cansóns al Deu Infinit.

Després, perque mon goig era, anavan tots al ascó y armats d' un feixuch bastó comensavam ab fal-lera, ab garrotada certera á picar lo llom d' un sóch, y ab aquest infantil joch la mitxa nit ens topava, mentres l' avi 'ns contemplava boca-obert com un badoch.

D' aquell fust llavors eixian turróns, galetas y fruyts, confits, neulas y bescuys que 'ls meus companys recullian: mos pares se divertian, jo alegroy, sempre rialler, creya 'l mon frondós planter d' alegrías com aquellas, sens veure que las poncellas tocava d' aquell roser.

Sí, del roser de ma vida que allavors tot just brotava, las arestas no ovirava de la cisanya malehida. Creya que ja may fingida la alegría dels companys vindria á portarme 'ls danys que en lo mon sols he trobat, creya jo que aquella edat era 'l fi dels nostres anys.

¡Ay! en ma tendra follia no veyá, per mon torment, que 'l goig fins llavors plascent ab lo doló 's cambiaria!
Y avuy per desdítia mia he vist ben clar y ab esglay, que aquell venturós esplay y aquells jochs de la infantesa han fugit ab l' ala estesa pera no tornar jamay.

J. AYNÉ RABELL.

Novas

Lo dimecres próxim compleix lo segón aniversari de la mort del may prou plorat actor D. Lleó Fontova, gloria del teatro de la nostra terra y ab tal motiu la redacció d' aquest periódich, sentint com en lo fatal dia de sa mort la pérdua d' un tal preclar artista, li rendeix son tribut d' admiració.

La novetat literaria que tenim anunciada, deu ocupar lo Quint dels Petits concursos que aquest períodich celebra. Quedant ab lo present número terminat lo Quart Concurs, en lo número próxim publicarem las bases del Quint, qu' estém en la seguretat que han de cridar l' atenció del públich que ab tanta constancia nos distingeix.

Próxim á terminarse lo drama *Clarís* que com á folletí repartim actualment, han entrat ja en prempsa los primers fulls de la próxima obra que repartirém y que será *Lo teatro per dins*, de D. Frederich Soler (Pitarra).

Diumenge passat morí després de llarga malaltia D. Joseph Juan Jaumeandreu, distingit periodista. Rebi sa desconsola familia lo sentit pésam de aquesta Redacció.

Durant la present setmana ha cridat l' atenció dels concurrents al teatro Romea, una preciosa fotografia, procediment *fotogravure*, en lo saló de descans.

L' assumpto de la fotografia es la reproducció de las protagonistas del popular sainete *¡Quí... compra... maduizas!*

Dit treball es degut al fotógrafo Sr. Ferrepierre.

Don Joan Pons y Massaveu ha terminat un treball literari ab lo títol de *En Quico dels llibres*, del que 'ns han fet molt bon elogi.

Es un quadro de costúms barceloninas del temps de la revolució de Septiembre.

Agrahím á la discreta actriu catalana donya Agnà Monner, l' acert que ha tingut en escullir obras catalanas, pera la funció del seu benefici, anunciat pera ahir vespre.

Serveixi d' exemple pera sos companys, ja que aquesta temporada comensava á cridar l' atenció lo género de obras que escullian pera sos beneficis, la majoria dels actors del teatro Romea.

En lo teatro Romea, se han posat en estudi, per

estrenarse en la pròxima setmana, las obras següents. *Oriental ó los moros contrapuntats*, humorada de don Emili Vilanova. *¡Abaixa lo existent!*, disbarat cómic de don C. Gumá. *El raptó ó l' audacia di un barbieri de la aristocràtia*, òpera còmica, música del mestre Molas, lletra de un aplaudit autor y lojuguet en un acte *Soldats de caballeria*, de N. Stramsa.

En lo cassino «Andresense» de la vehina població de Sant Andréu de Palomar, tindrà lloch próximament, la segona representació del aplaudit drama *L' àngel de fang*, original de nostre company Ignasi Iglesias

Divendres de la setmana passada tingué lloch en lo saló Parés, una important vetllada en la que 's doná audició de varias cansons catalanas, originals del jove compositor don Joan Gay.

Entusiasmas sigueren los aplausos de la concurrència al final de cada una de las composicions, demenant la repetició de la majoria d' ellas, essent objecte de felicitació son autor.

Lo distingit novelista don Joseph Pin y Soler está terminant una novela que porta per títol *Lo Quidó*.

La distingida societat, «Círculo Ultramarino» celebrá diumenge passat, una vetllada musical baix la direcció del jove compositor D. Joseph M.ª Comella.

La concurrència, que siguié numerosa, aplaudí ab entusiasme tots los números del escullit programa. Mereixent especial menció los qu' estigueren á càrrech de las Srtas. Serrano, Tudó, Masdeu, Girvés, Garrido, Grané, Feliu y la nena Sisteré que cantá varias cansons populars ab notable intenció, acompanyant-las de apropiada mímica.

Se distingiren també los Srs. Malonda y Oliva.

Per tot lo que fou objecte de felicitació per l' acertada direcció, lo Sr. Comella.

VENTATJAS DEL HIVERN

Molts son los que ab odi etern diuhen mal á discreció del Hivern, per xó vull jo ara defensar l' Hivern.

Durant aquest mes ó dos que lo fret ab rábia apreta, lo qui no té una pesseta per poguerse abrigá 'l cós, dintre casa passa 'l dia assentat a prop la llar, sense cap por d' agafar refredat ni pulmonía.

Al Hivern passém las nits alló que 's diu, descansats, sense veurens molestats per las pussas ni mosquits.

Com que 'l Hivern es molt sá, no tenim la gran camorra d' haver de llogá una torra allá 'l Putxet ó Sarriá.

Cosa com hi ha Deu pesada (encara que fá senyó) pel qui no guanya com jó per ferho, bona mesada.

Molts son los que ab odi etern diuhen mal á discreció del Hivern, per xó ara jó defenso ab rahó l' Hivern.

J. TARRÉ Y R.

RESOLUCIÓ

Cansat, senyors meus, de veure tanta y tanta falsetat, cansat de tenir xicotas y de rébre á cada instant un mico de l' Antonieta, carbassa de la Pilar...

Cansat de fer lo tronera, cansat de... no treballar y de veure Barcelona del modo que l' han posat. Cansat ja d' escriurer versos, y que 'm vagin costentant sempre, en la correspondència.

Es Anixet, Aixó no va. — Cansat, no de serne pobre, sinó d' estar sense un ral. Y en fi, senyors y senyoras, ja cansat de tant estar en lo mon, al fi y al últim avuy m' he determinat d' anármen aquesta tarde, sens pensar més, cap al Parch, ficarme, porque no 'm vegin, dins la cascada amagat, agéurem al damunt d' una d' aquellas rocas que hi ha, y quan convensut estiga de que ningú 'm pot trová, fer petar una... *bacayna*, fins que 'm torni á despertar.

SALVADOR BONAVIA.

Enigmas

XARADAS

I
Passejantme l' altre dia per la Rambla de las Flors, vareig rebre una total que va ferme patir molt. Estava tant de tres-quatre que de resultas del cop, segons va dirme hu Raul, ne tindré per uns mesots. Pero si vull puch passarne dos pena de molt doló, una setmana patint. y després ja estaré bó. Pero no estich per romansos, lo meu mal no vol soroll, prefereixo hu quatre mesos de doctó un xich tronadot que no pas un de 'n Sangrado que te fama d' esser bó.

J. AVRETA.

II
Una hu-tres d' estudiants frente la Universitat, varén armá un altercat (y aixó que tots eran grans.) L' un d' ells lo més espigat portava un bastó y á dali

una rònegà total
qu'hi havia cada forat...
Tothom a n' aquell seguia
xiulant y movent gatzara,
cuan va arribà 'l senyor Clara,
professor de Anatomia
y al dos-tres va di algünts mots
que no pogui entre bé,
pró ab lo cap baix, sens dir ré,
cap a dins van anar tots.

J. T. Y R.

SOBRE-ESCRIT

D.ª LOLA F. MELLI

TOR

Combinar lo títol de un drama català.

JOSEPH GARCIA SUAREZ.

CREU DE PARAULAS

Primera ratlla, vertical y horisontal, part de la persona; segona, veu militar; tercera, nom de dona; quarta, carrer de Barcelona; quinta, nota musical, y sexta, en l'as cartas.

RAMON FERRIOL C.

LOGOGRIFO NUMERIC

1 2 3 4 5 6 7 8	ciutat catalana.
1 2 3 4 5 6 7	arbre fruiter.
3 4 5 6 6 7	lo que no té rahó de ser.
7 2 3 4 7	liquit.
1 2 3 4 6 7	animal útil per la cassa.
6 2 4	hi passa aigua.
8 2	nota musical.
8	consonant.

C. RIER MAATEU.

ROMBO

Primera ratlla, vertical y horisontal, consonant; segona, un successor del tigre; tercera, molts hi van sovint; quarta, ne vé sal; quinta, cantitat de filij; sexta, lo nom de la xicota, y séptima, vocal.

JOSEPH CAMPÓ.

ENDEVINALLA

Tenint dents no puch menjar,
visch en palau y casetas
y guardant moltas pessetas
ni una sola 'n puch gastar.
Y en urbanitat, tan forta
me considero, y fins soch;
que may del món entro en llóch,
sense pararme a la porta.

MÉSICH TARPAGONI

GEROGLIFICH

X
K R D
X
I I I
K D
X

FERET DEL VENTAL'S.

Las solucions en lo próxim numero.

AVIS

Tots quants envihin las solucions de tots los Enigmas de aquest numero, tindran obció al premi consistent en una obra dramática per lo qual s' estableixen las següents condicions: S' admeterán las solucions desde la sortida del numero fins a las cinch de la tarde de dilluns. Cada plech, contenint ditas solucions, se li donará lo número d' ordre de sa presentació. Se verificará un sorteig y lo plech qual número resulti premiat, aquell haurá obtingut lo premi.
Cada plech deu anar acompanyat de unas cubiertas de aquest número.

Solucions als Enigmas insertats en lo número 45.

XARADA.—Di-a-ri-a-ment.

ENDEVINALLA.—Hostia.

LOGOGRIFICH.—Verónica.

GEROGLIFICH.—Com més se pert més rabia 's té.

Varèn presentarse 7 plechs ab las solucions, baix l' ordre següent: 1, Miranius.—2, D. J. Lavega.—3, Juli Torres.—4, Escayola.—5 Ramon Salas.—6, Ventureta.—7, Just Casals.

Varèn enviar las solucions pero no tolas exactes: Joan Garin, J. Aleu Mundivals, Antonet Ribas, Sebastia, Cintet Barrera y Cargol, Un conductó, Nasari, Un Arenyenç, J. Avelta, B. Jujaca y Carlos Borrell.

Verificat lo sorteig resultá favoregut lo número 5, que correspon al plech firmat per Ramon Salas.

Correspondencia.

Romeo, Carmeta Tinet, Rafecas, Carlos Saladrigas, Castellá de Lleyda, Ramonet Petit, Calamaset, Joan Salas, Ruiz Torres, M. Rumesch, En Cametas, Nas de Lantia, Enrich Castanya, Noy Sensé, Juli Torres, Nofarré, Jaume Castanyolas, Victor Amell, Amer Xicola, Saladrigas, Farré, E. Comas, B. Rujaca, Miranius y Carlos Rafagas: lo que han enviat nó vá prou bé.

Santaneta, Pau Bufalull, Ramiro Sostres, J. M. T., Sastre Nou, Carrauca, Lluís Menut, Agustí Manent, J. Fermós, Carlos Sirga y Joseph Alarma: anirá alguna cosa.

Ramón Salas, no podem servirlo.—L. S., que estém conformes, per quin motiu se li enviaren números de propaganda.—F. Tarrán anirá.—Andreu Esteve, lo logogrifo.—R. Sala y Camps, no vá prou bé.—Francesch Torres, ofereix poca novetat.—J. Alen Mundivals, anirá algún, pero no podem fiesar quan.—Mariano Riberenç, no 's pot publicar.—J. Avelta, servirá algún.—Joseph Escachs y V., la forma es poch cuydada.—Cintet Barrera y Cargol, acceptat.—J. T. R., igualment.—M. Solá, sempre que sigui convenient, tindrà que subjectarshi; Plorosa anirá.—J. Avelta y M., ho hem suprimit. Vá acordar aquesta Redacció no sosteair polémica ab res que d' ells vingues.—Joan Manuens Vidal, los sonets no, Coronas si.—Andreu Bons, anirá arreglada.—Joan Poblet, trovará lo que demana en lo llibre *Lò Catalanisme* de D. Valentí Almirall. La poesia que ha remes, també anirá.—Lluís Viola, anirá l' *acentigrafo*.—Francesch Torres, la poesia anirá.—A. Palleja, aniran *Concell* y *Balada*.—Ramón Calat, es l'arch y difus.—Constantí Jolis, d' entre tants no més un.—Torret, en efecte, no hi entén pilota, tallis la coleta.—Salustiu M., cregui que hem derramat llàgrima viva, no per l' assumpte, per lo mal girbat.—Mateu Martí, no podem cómplaurel.—Joseph Curulla, já sé d' ahont ho ha tret, del llibre de las *Cançonetas* de Nadal.—Carlos Grifell, veurém d' arreglarho.—J. Casellas, se creu que tenim poca feyná?—Mateu Canut, ja va millor.—J. Bach Genaró, anirá la poesia, l' article no.—Sabateret del Poble Sec, no, home, no, res de molestia, anirá lo qu' envia.—J. Tarran admesa.

Y gracias a tots quants han enviat felicitació per las reformas introduhidas en lo periódich.